

Ese de trei ori in septembra: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, candu o colă intreagă, candu numai diumatate, adeca după momentulu impregiurilor.

Prețul de prenumerare:

pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumatate de anu	4 n. n.
" patraru	2 n. n.
pentru România si strainetate:	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumatate de anu	8 n. n.
" patraru	4 n. n.

Viena 25 iuliu/6 augustu 1867.

Joi in 8 l. c. se vor intrunî la Viena delegatiunile ambelor jumetăți de imperiu, éra pana atunci fie-care delegație tiene consultari pregatitorie, cea neintesca aici, éra cea unguresca la Pesta. —

Imperatulu si Imperatés'a Francilor vor sosi la Salzburg in 18 l. c. pentru a face visita de condurere curtei domitóre austriace carea gelesce mórtéa lui Massimilianu. Acésta caletoria se afirma că nu va avé neci unu caracteru politicu, si neci alta urmare de catu că apoi si Maiestatile Loru austriace vor face asemenea visita privata la Paris. —

Imperatulu Napoleone a primitu dominica (in 4 l. c.) pre comisarii esterni ai espusei unei, li respunse la adres'a loru: „Si noi casf DVóstre, cu placere nivomu aduce a minte de serbatórea acésta mare internatiunala. DVóstre, cari representati conceptulu lucrului in tóte partile lumei, V'ati potutu convinge cum ea natiunile civilisate tóte nisuescu a forma numai unica familia. Vi multiamescu in numele Imperatesei si a fiului meu, cari se impartesiescu in multiamirea mea pentru straduintile DVóstre, in simpatie mele pentru persoano DVóstre, in dorintiele mele pentru pacea lumii.“ Acésta cuventare a M. Sale Imperatului Napoleone a fostu primita cu multa bucuria, díaristic'a mai tóta o lauda, carea abstragendu asta data de la politica, vorbesce despre onórea ce se cuvinte lucru lui, despre stim'a ce se cuvinte lui Napoleone care a datu ocasiune popóralor cu la espusei unei se-si arete fie care parerile si progresele proprie in ce pri- vescu lucrulu, carele senguru nobilitéza pre sengurateci si natiumi, li indegeta calea catra umanitate si infratire, pentru a ajunge la cultura si perfectiune pre catu e posibila genului omenescu. —

Cestiunea Schleswigului de médiánopte pauséza, si politic'a e in acceptare se véda ce va respunde Bismark la not'a de pre urma emisa de cabinetulu Danie. Precum scimu, Bismark se invioiesce a

predá partea medinoptiana a Schl. precum s'a stipulatu in tratatulu de Praga, dar pretinse de la Dani'a ca intr'unu tratatu se-i dee garantie pentru natiunalitatea nemtisca din locurile ce sunt de predatu. Dani'a in not'a atinsa respunse că e gat'a a dà garantie pentru natiunalitatea nemtisca prin o lege a nume, dar nu pote se faca acésta prin unu tratatu internatiunale a nume, caci acestu tratatu ar poté ave consecintie neliniștiorie in venitoriu, adeca ar poté serví de pretestu la interventiune noua din partea Prusiei. Parerea lui Bismark la acésta nota a Daniei, are se urmeze. —

Guvernulu grecescu spriginesce pre sub mana rescóla din Candi'a, nepotendu face acésta de a dreptulu si turburandu relatiunile diplomaticice. Au luatu esemplu in asta privintia din istoria mai noua, asiè fece Piemuntele candu infintia Itali'a. Vediendu inse acum'a cabinetulu de Aten'a că rescóla neci reesie in scopulu seu neci se finesce, éra poterile straine in man'a versarilor de sange nu se amesteca in cestiune, — deci ie alta direptiune si amenintia că de nu se va finf cestiunea pana in septemb're, elu rumpe relatiunile diplomatice cu Turci'a. Resultatulu acestei procedure nu se prevede cu securitate.

Cercul de alegere alu Bocci in Carasiusi si noi.

(u) In acestu cercu romanu, pre care la diet'a din 1861 l'a representatu eu tóta demnitatea dlu deputatu natiunale F. Pascu, la alegerea din anulu 1865 in contra totu acestui candidatu natiunale a esitu alesu cu majoritate de voturi dlu Georgiu Ioanoviciu, candidatulu partiei lui Deák, carea in catu pentru alegeri, facuse atunci causa comună cu regimulu de atunci.

Rusinea cercului pentru caderea candidatului natiunale — a trebuitu s'o sentia afundu totu romanulu de inima si consciuntia natiunale. De atunci minunatul spiritu de loialitate, liberalismu si constitutiunalismu alu magiarismului domnitoriu si prepotinte — ne-a dedat

si la astfelu de caderi catu de bine; care nu fora totu cuventul tiene filosof'a poporului nemtisecu pre omu de — „vita consvetudinaria.“

Destulu că dlu Ioanoviciu, altfel romanu de nascere, reprezentă pan'acum acestu cereu romanu in diet'a din Pesta; dar eluptandu partit'a sa, séu adeca corifeii ei portfoiurile ministeriali, domni'a sa ca omulu loru si totu odata si romanu si barbatu de capacitate, fu chiamatu a ocupá celu mai insemnatu postu, creatu si destinatul de politic'a si bunavointia magiara pentru — natiunea romana, pardon! éra se dicu pentru unu individu, nascutu romanu, de confesiunea ortodoxa si — bine meritatu de — patria, postulu adeca de subsecretariu de statu in ministeriulu de cultu si instructiunea publica. Asiè intemplantu-se, domni'a sa conformu unui statutu alu casei representative a trebuitu se-si depuna mandatulu de deputatu si se se supuna la nou'a alegere.

Din acestu incidente, de la prorogarea dictiei incóce se facusera din cercu si vecinetate repetite provocatiuni, ca se se desbata si se se pronuncia: daca facia cu nou'a candidatura a dlu Ioanoviciu, privindu la impregiurari — va fi oportunu séu de lipsa, ca partita nostra *natională*, *contra* *candidatură* seu si se-si incórde poterile in favórea acelui-a?

Cestiunea s'a cumpenit u si desbatusi seriosu cum se cade. Vom spune rezultatulu pre scurtu, cu reservele necesarie, dar chiaru si respicatu.

Dlu Georgiu Ioanoviciu, pre care lu conóscemu cam de vr'o dóue dieci de ani si mai bine, are pentru noi romani, pentru natiunea sa — o unica scandare si banuiéla mare, că adeca — n'are crescere romanésca, ci magiara, si — tocmai ast'a e avantagiulu lui principale in ceea-lalta parte. Inim'a lui e — nestriata, romana, plina de iubire si bunavointia catra sangele seu, si — tocmai ast'a e, ce adesea displice si supera in ceea-lalta parte. Daca capacitatea acestui barbatu nobilu s'arfi desvoltatu si ar gravitá in sinulu natiunei romane, in centrulu ei

naturale, ea ar ajunge pre de diece ori catu acum, si natiunea ar stimá intr'ensu pre unu fiu alu ei de prim'a marime; intre magiari elu si remane omu secundariu. Daca elu trece si pote trece cu tóta bun'a cuviintia de romanu, acésta avemu se multiamim curatul numai ini-mei lui, carea nu s'a potutu renegá.

Elu a reprezentat la diet'a din Possonu in 1847/8 pre cetatea Temesorei; in acelu tempu elu n'avea nice ideia de istoria si importantia natiunalitateli romane, si totusi se dă de romanu. In anulu 1849 a fostu vice-comite in Carasiu — ca romanu. La 1865 s'a candidat si alesu pentru dieta — ca romanu; a fostu notariu alu casei representative — ca romanu; s'a denumit u functiunariu mare si bine dotatu — ca romanu, si acum pasi érasi de candidat in cerculu Bocci — éra ca romanu.

Acestea si inca multe altele frumóse am mai poté spune despre densulu, totu ca — de romanu, pentru că ni place si ni e dorintia si detorintia o fi drepti, si adeverulu ni e interesulu celu mai inaltu; dar socotim cu ajunge a spune aci, că ne-am convinsu, cumca — nu e romanu, care se caute la elu ajutoriu si se nu afle macaru o micutia mangaiare fratiésca; usi'a lui pentru lui inca nu e sgarcita, er pagurile celor mari nime nu le fréca atat'a pentru romanii suplicant, ca densulu.

Despre elu ca magiaru multi mai pucine si mai pucinu frumóse am poté insirá; d. e. că a fostu emigrante, că si-a risipit u mare parte din avere pentru scopurile — aceloru patrioti séu acelui patriotismu, că a fostu condamnatu pre vr'o dieci ani si a si suferit u doi, că natiunea sa propria nu-lu privesce de fiu destulude bunu, de fiu adeveratu alu seu, că — ori eu ce fapta, si portare a lui nu e, nu pote fi natiunea multiumita, caus'a pururea se afla in — preocupatiunea lui pentru magiarismu, etc. etc.

Cu tóte si din tóte noi cauta se constatamu că romanitatea dlu G. Ioanoviciu se afla in progresu, precandu calitatea sa de magiaru — par' că a datu

s'a si la acésta este desgustulu catra lectura romana.

Acestu desgustu nu vine din presupunerea că amu sci tóte, caci celu ce nu e orbu in ambitiunea sa, vede insusi catu scie, — dar nu vine neci din seracia fiindu că avemu medilóce d'a ne asociá, ci vine numai din lene si din lips'a ómenilor de iniciativa.

Si óre este deosebire intre investitura si lectura? Se mi se ierte asta intrebare, pentru că lumea éca cum vorbesce: cutare^{ce} investitatu destulu, dar n'are inteleptiune, cel'a n'are cultura. Ore se aiba lumea cuventu a vorbii asiè, séu numai vorbesce si ea — cum se dice — ca lumea? Eu credu că ea are cuventu, fiindcă eu gramaticele numai si cu matematicele nu sciu la cata inteleptiune ai ajunsu. Investitatu din scóla ni-a procurat numai aretatorulu d'a ne cultivá, apoi prin ectirea opurilor demne castigàmu cultur'a. Noi vedem si scimu că avemu scriitori cari numai prin lectura s'au adaptat. Multi din regeneratorii nostri sunt — asiè numiti — autodidacti. Cu investitatu remanemu la incepitulu calii, éra cu lectur'a purcedem, cau-

ALBINA.

Prenumeratiile se facu la toti dd. corespondinti a-i nostri, si d'adreptulu la Redactiune: **Josefstadt, Langeasse Nr. 43**, unde sunt a se adresa si corespondintele, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu speditur'a cate vor fi neprinse, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publica.

Pentru anunț si alte comunicatiuni de interes privat — se respunde cate 7 cr. de linie repetitile se facu cu pretiu scăditu. Prețul timbrului este 30cr. pentru una data, se antepica.

FOISIÓRA.

Gustul nostru pentru lectura.

La faptă bona
Putieni se aduna,
Multu potu putieni
Buni impreuna.
Vacarescu.

S'a disu si se dice că putieni sunt intre romani cu gustu pentru lectura. Eu sustienu acésta adaugendu că aplacarea nostra catra lectura abiè apare. Si pentru că totusi apare, trebuie se ne ingrigim nu numai a indemná spre acésta, ci totu odata se cercàmu si direptiunea lecturei, va se dica se cestim neintreruptu ceea ce este folositoru, corespondatoru lipselor noastre. Din acestu punctu de vedere se cercàmu óre avemu noi aplacare catra lectura si cu ce felu de lectura ne adaptam.

In adeveru ar fi a ne amagí daca n'am recunoscere că avemu putieni atragere, indemná,

aplecare spre cetire. E forte estinsa credintia că daca amu facutu veri o scóla, amu ispravitu cu tóte sciintiele. Deci parte credintia acésta, parte lenca si seraci'a voru fi contribuitu a nascu desgustu catra lectura, — unu desgustu pre care lu dovedescu atatu bibliotecele nóstre (cari lipsescu) precum si asociatiunile de lectura pentru cari inca nu ne-am desceptuat. In multe locuri carturarii dormu, in catu ti-ar veni a crede că neci nu sunt atari ómeni pre acolo. Mai departe, lips'a atragerei catra cetitu o dovedescu si scrierile de specialitatii cari nu le avem. Ce au investitorii filorii nostri din specialitatea pedagogica, afara de „Organulu pedagogicu“ pre care l'au silitu se incete? („Amicul Scolei“ si „Organulu pedagogicu“ — cari, dorere, amendoue au incetatu — nisuesc astadi „Magazinulu pedagogicu“ a le suplini. Red.) Ce avemu din drepturi in limb'a nostra, din filosofia, afara de manualele dloru Laurianu si Cipariu? Ce avemu din agronomia etc. etc.? Scimus cu totii că de ce nu avemu, pentru că neci diurnalele nostra, cele pre' putiene la numeru, nu le cestim. Deci desgustulu nostru

pentru lectura lu dovedescu si acestea, caci n'au prenumeranti, la o natiune de milioane cum suntemu romanii in Austri'a, nu vedi unu diurnal care se apara in tóte dilele.

Se dicem si se credem că sunt unii cari se occupa cu lectur'a in alte limbe. Acesti domini séu cotescu ceva neutralu — daca nu e specialitatea loru — séu despreiori pentru romani, caci straini cari se ne stimeze sunt putieni si scripturele acestor'a le pestrecemu cu lectur'a in cateva dile. Se dicem că cestescu sugendu sciintie. Prè bine, inse sugu si pretiulu acelei limbe pre cont'a si in despretiulu limbei loru propriu. Afara de acésta li se mai intempla că n'au deprindere in limb'a romana, nu-si potu esprime desfelsu séu numai anevoia ideila castigate in cetire straina, ma cursolu ideilor li se intortóca, caci nu se poate straplantá in limb'a romana modulu strainului in cugetare; altintre cugeta strainul si altintre noi, ceea ce se vede apriatu din ordinea cuvintelor. De aceea n'au adaptati de lectura straina prè multa (séu in desproporsiune) ni dicu Romanii de din colo ca suntemu tardii la vorbe si impedecati. Cau-

in derertru; dar mai pre susu de tōte cauta se constatāmu, cā adi, intre impregiu-rile desclinite in cari ne aflāmu, *numai* unu romanu d'asta calitate e posibile si pōte avé ceva trecere si influintia in cercurile mai nalte domnitōrie si decidatōrie, de care trecere si influintia multi sii ai natiunei s'au folositu, multi au lipsa si dorescu a se folosi.

Din aceste consideratiuni de o parte, ér' d'alta parte, fiindu cā avuram destule ocasiuni a ne convinge, cā organele publice facia cu candidatii nostri natiunali nu cunoscu respepte de dreptu si drepiate si n'au de a se ingrozí de nici unu felu de volnicia si nelegalitate, si fiindu cā avemu unu interesu imperativu, cum am dice unu punctu principale alu programului nostru natiunale, a nu dā foră pré mare necesitate — ocasiune organelor magiare publice, d'a comite in contra-ne reutate si d'a mai marf strainarea, prepast' a intre ambele natiuni: — n'am potutu astă cu cale si oportunu a pune domnului Georgiu Ioanoviciu unu contra candidatu natiunale in cerculu Boccei din Carasiu si a-i ingreuiā, séu impedecă alegerea.

Societatea „Transilvania“ *).

Domnule Redactore!

Am onrē a ve comunicā statutele societati Transilvania, rogandu-ve se bine-voiti a le publică si in colōnele diariului d-vostra.

Se scie cum s'a intemeiatu acēstu societate.

Mai multi tineri transilvaniani, studinti la universitatea din Bucuresci, serbandu aniversarea dilci de 3/15 maiu, diu'a renvierii natiunalitati romane in Transilvania in 1848, pro-pusera inflintarea unei societati pentru ajutoriul studintilor Romani de peste Carpati.

Idei'a fu salutata cu entuziasmu de unu generosu.

Se tineru mai nialto intruri, se votara statutele societati, si se alese comitetul. S'au luatu tōte mesurele putinice pentru asecu-re duratei societati.

Societatea, departe de a fi politica, nu are altu scop de catu acel'a de a stringe legamintele de frata intre junimea studiōsa din tōte partile Romaniei, venindu in ajutoriul studintilor Romani din Transilvani'a si partile ei.

Mai pre sus de veri-ce partitul politicu, noi ne adresam, pentru spriginirea acestei societati, catra toti Romani de veri-ce clasa, de veri-ce partita, de veri-ce stare.

Voceea nostra nu va resună in desiertu.

Romani din valea Dunarei si-vor aduce aminte cā, in cursu de lungi secoli, la timpu de pericolu, acei Carpati sempiterni ai Daciei centrale, au fostu de a pururca locul de separe alu natiunalitatii romane. De acolo, din senulu Carpatiloru, a descinsu Negru-Voda de

a intemeiatu tiér'a romanésca; de acolo a venit si Dragosiu Voda de a fondatu statulu Moldovei; si pre candu, in timpii mai din urma, elementul strainu parea a ni amenintā limb'a si a stinge chiaru simtiul natiunalitatii romane, totu Romanii din acel Carpati venira a renviā limb'a, natiunalitatea si literatur'a romana.

Nici o data Romanii din Transilvania nu ounoscu pentru densii alta misiune in aceste tiere, afara de ace'a de a profesa ideia natiunalitatii romane. Ei nici odata n'au facutu alta politica in tierile romane; si nici unul dintr'ensii n'a agonisit uici vre o data alta avere afara de stim'a si recunoseint'a adeveratiloru Romani.

Asta-di, asecurati si tari in conscientia natiunalitatii nōstre, noi de abia mai avemu trebuinta de apostolatulu loru. Éra ei, ei nici odata n'au fostu mai amenintati in limb'a si in natiunalitatea loru.

Unu bine nemarginu li potemu face, venindu in ajutoriul junimci loru studiōse.

Nicairea in Europa, poporul, adeveratul popor, n'a produsu din senulu seu propriu, si prin medilōcele sale proprie, barbati eu invetiatura, atatu de numerosi si atatu de meriti, ea in Transilvania. Junimea studiōsa a acestui poporu merita respectulu si ajutoriul tuturor'a.

In catu pentru noi, noi detorim fratiloru nostri acestu ajutorio. Nu e Romanii care nu se va grabi a-siimplini pe intrecute acēsta sa-rea detorii.

Inscrierea de membre ai societatei si res-punderea taxei se pōte face la ver care din membrii comitetului, precum si la alti onorabili domni caror'a s'au impartitu liste tiparite si subscrise de presiedinte si secretariu.

Éta cum e compusu comitetulu societati: presiedinte, A. Papiu Ilarianu. Vice-presiedinti, Cernatescu si V. A. Urechia. Secretari, Laurianu siu si Procopiu. Casieru, Ioan Martino-viciu comerciantu. Cei-lalți membrii: Florianu, A. Robescu, P. Gradistianu, Hajdeu, Corvinu, Tacitu, Fortunatu, Ianculescu si Precupu.

Bucuresci, 18 iuliu 1867.

Presiedintele Societati

A. Papiu Ilarianu.

Societati Transilvania

Pentru ajutoriul studintilor romani din Transilvania si partile ei.

Art. 1. Societatea pōrtă numele de Transilvania.

Scopulu

Art. 2. Scopulu societati este, stringerea legamintelor de frata intre junimea studiōsa din tōte partile Romaniei, venindu in ajutoriul studintilor Romani din Transilvania si partile ei.

Art. 3. Numai studintii de la Academie si Universitat, lipsiti de medilōce, se vor bu-curá de ajutoriul societati.

Art. 4. Dorint'a societati este ca, cei ce vor studiu cu ajutoriul ei, dupa terminarea studielor se contine a servir romanismulu in partea locului.

Art. 5. Presiedintele societati, in urm'a unei decisiuni a adunarei, va aduce la cunoscinta publica epocha candu societatea va fi in stare se ajute din venitulu fondului ei.

Art. 6. Totu Romanulu pōte deveni membru alu societati.

Unu strainu inca pōte fi numit membru onorariu alu societati.

Art. 7. Ori-cine va voft se fie membru, n'are de catu a cere inscrierea sa in registrulu societati, platindu inainte celu putinu o rată lunara.

Art. 8. Fie-care membru odata inscris, chiaru prin acēst'a se obligea ca membru alu societati celu putinu pre unu anu.

Art. 9. Unu membru care n'ar indeplini obligatiunile sale prevedute prin statute nici depa o a treia somatiune ce i'sar face din partea comitetului, se va privi cā nu mai voiesce a face parte din societate.

Art. 10. Presiedintele societati se alege de adunare din sinulu societati. Elu este totu odata Presiedinte alu comitetului si alu adunarei.

Art. 11. Adunarea societati pōte numi membri de onrē, presiedinti si vicepresiedinti de onrē.

Fondulu Societati.

Art. 12. Fie-care membru e detorius respunde societati celu putinu 12 sfanti pre anu, in rate lunare séu si pre anulu intregu inainte.

Art. 13. Membrulu onorariu la primirea decretului de numire respunde odata pentru totu d'una doui galbeni; vice-presiedintele de onrē patru galbeni.

Art. 14. Membrii adunarei inca primește decrete in urm'a verificarii loru de catra adunare. La primirea acestor decrete, ei respondu o taxa de cate doui sfanti.

Art. 15. Societatea va cercă a-si mari fondulu prin tōte mediele cele mai potrivite cu natur'a si scopulu ei, precum suntu deo-sebire: conferintie si publicatiuni si literarie si alte asemene.

Art. 16. Societatea primește cu recuno-scentia daruri, subventiuni, donatiuni etc.

Adunarea Societati.

Art. 17. Presiedintele convoca adunarea societati la fie-care trei luni.

La casu de trebuinta se pōte convoca si de mai multe ori in sesiune straordinara.

Art. 18. Adunarea se convoca la re-siedint'a comitetului in Bucuresti.

Art. 19. Membrii adunarei sunt:

a) Membrii comitetului.

b) Acei domni membri ai societati cari au luatu initiativ'a intemeiarii ei.

De acesti'a se vor tieni si acei domni studinti romani de la academie si universitat, cari pana la finele acestui anu 1867, voru bine-voi a cere inscrierea domniei loru in registrulu membrilor societati.

c) Acei domni membri ai societati cari, pre langa minimulu de 12 sfanti pre anu, voru respunde societati, o data pentru totu déuna, sum'a de douispre-diece galbeni. In fine,

d) Acei cari in cursu de cinei ani, au indeplinitu regulatu tōte obligatiunile de membri ai societati.

Art. 20. Presiedintele societati deschide adunarea prin o dare de séma, in numele, comitetului, despre starea societati.

Art. 21. Decisiunile adunarei se facu prin majoritate relativă de voturi.

Art. 22. Membrii absinti se considera ca invitoi cu decisiunile adunarei.

Art. 23. Membrii comitetului ieu cuven-tulu daru nu votéza in afacerile in cari suntu detori respundere.

Art. 24. Procesele-verbali ale adunarei se redigu, sub priveghierea presiedintelui de trei séu mai multi secretari alesii din sinulu adunarei dintre membrii ce nu facu parte din comitetu.

Art. 25. Atributiunile adunarei sunt:

- a) Alegerea comitetului prin votu secretu.
- b) Esaminarea socotelelor din fiecare trimestru.

c) Alegerea comisiunilor necesarie.

Anume, socotelele vor fi esaminate de o comisiune careia se vor prezintă tōte registrele. Asta comisiune va prezintă adunarei unu raportu, opinandu.

d) Votarea bugetului.

e) Modificatiuni in Statute nu se pota face de catu fiindu presinti dōue treimi din numerulu totalu alu membrilor adunarei, si numai cu majoritate de dōue treimi a celor pre-sinti. Asenine proponeri trebuie a si subscrise de cincii membri presinti ai adunarei..

f) Decisiuni asupra veri-caror medie prin cari s'ar poté mai usioru ajunge scopulu societati.

Art. 26. Adunarea gasindu de trebuinta a convocă vr'o data pre toti membrii societati fara deosebire, va decide acēst'a prin majoritatea de dōue treimi din numerulu totatu alu membrilor adunarei. In asta sessiune a adunarei se va vota de mai inainto si regulamen-tulu dupa care au se fie conduse desbaterile acelei adunari generale si extraordinarie. Totu adunarea societati va figa de mai nainte si obiectele a supra caror'a va avé a fi consultata aceea adunare generale.

Comitetulu societati.

Art. 27. Comitetulu se compune din 15 membri:

Unu presiedinte;

Doua vice-presiedinti;

Unu primu si unu alu douile secretari;

Unu cassariu; si alti noue membri.

Art. 28. Membrii comitetului se alegu de adunarea societati pre unu anu. Ei potu li realesi.

Art. 29. Cerendu trebuita, comitetul pote se numesca sub-cassari, contabili si sub-secretari.

Art. 30. Presiedintele convoca comitetulu celu pucinu odata pre luna la diu'a antaiu.

Art. 31. Decisiunile se facu prin majori-tate de voturi.

Art. 32. In lips'a presiedintelui, atribu-tiunile lui le indeplinesc unul din vice-pre-siedinti delegatu de presiedinte.

Art. 33. Comitetulu represinta societatea in afara; ingrigesce de averea societati si de observarea statutelor, si esecuta decisiunile adunarei.

Art. 34. Tōte hartiile in numele societati si alu comitetului au se fie subscrise de presie-dintele si unu secretar.

Art. 35. Comitetulu va depune la finele fie carui trimestru banii incasati, la unu locu siguru, ca se fructifie.

La casu candu in decursulu unui tri-me-stru banii incasati ar ajunge la sum'a de 30 galbeni, comitetulu e obligata a-i depune se fructifice inainte de implinirea trimestrului.

ne deprimem a fi vîsi si a face si pre altii se invie.

Noi romanii avemu lectura in limb'a nōstra atat'a, cam pre cata aplecare avemu catra ea. Acēst'a nu se pōte inmultí pana ce nu se deprimem a cetei. Prin cetire vomu face se nise se ivescă si scriotorii cari se dee la lumina unele si altele din istoriile cele multe si nescate ale culturei. Avemu astadi afara de cartile scripturei si de cele scolastice, inca si istorii, poesi si diurnale, éra catu ni lipsesce, aceea — precum amu disu — nu se pōte impută barba-tiloru de specialitate ori putieniloru scriotori, de óra-ce densii ni spunu cā pentru cine seri, si cā nici cei ce scim cetei, nu ceteiu. Asie fuge timpulu, lumea naintea, progreséa, nu ne ascépta pre noi, éra noi remanem inderetu si vediendu progresulu cauta se ni rosiésca fat'a ascultandu cum ni se dice: ómeni dintre cei vecchi, omu din lumea vechia, ceea ce va se dica in limbagiulu tieranului cumea odata a fostu cartarariu dar astadi nu mai seie carte caci lumea a naintat. Cu parere de reu trebuie se marturim a cā aci nu gasimu complimente nici pentru domnenele nōstre, cā cea mai mare parte

in conversatiune nu li-e indemană romanésca, si candu cutarea pentru bunele sale sentieminte romanesci se sfiesce a vorbi într'o limba straina in societate romanésca, atunci ce fac, ce cauta se faca? tace.

Ustanél'a scriotoriloru nostri nu e remunerata, opurile loru zacu acoperite de prafu pre a casa, pre la librari, si pre la putienii abonati, necetite. Astfel vedem „Magazinul istoricu“ cea mai însemnată scriere, astfel istoriele datoru Papiu, Rusu etc. Apoi d. Sionu n'a avutu totu cuventulu, candu eu inceata „Revistei Carpatiloru“ ni spuse in ochi adeverulu pre curata? Diurnalisticii nostri se rusina de straini ca se ni spuna numerulu prenumerantiloru, ei ni spunn numai cā fora de sacrificie foile n'ar poté apăr. Despre cartile scripturei tienemu cā se fie numai la beserica, si uitam cā religiositatea are se fie si a casa.

Acēstă desgustu, acēstă lipsa de lectura se nasce parte mare din aceea cā nu cunoscem necesitatea insotiriloru. In asta privintia sunt pre putieni barbati cari se faca inițiativa, se ne conduce, indemne. Ca se intielegem ce potu atari barbati, ajunge a judecă ce a facutu Pum-

nulu in Bucovina, cum au inceputu dd. Maiorescu si consoci la Iasi, cum lucra la Bucuresti dd. Urechia, Hajdeu, Esareu, Misailo si altii. Au disu multi din ai nostri, si repetinu disu loru: cultur'a e viētia.

Betranii nostri cari sciau cetei numai cu cirilice, aveau mai multu gustu de cetire, spuneau de a rostrulu pasagie intregi din s. scriptura, din viēt'a santiloru, istoria lui P. Maior si alte multe istorii si scrierii forte folositorie ce se tipariau pre atunci, si astadi le gasesc in manile loru. Dar m'am intristatul intemplantandu mi-se a vedé pre unu betrau dōra cu o scola vorbindu cu teneri ce au sfarsit mai multe scole, si acesti teneri sciau mai putieni din istoria romanésca si alte scieri natiunali.

Dar mi se va dice cā nu se pōte fi altintre la noi nici pentru lectura neci pentru cultura cā n'avem scriotori si n'avem cetitori. Voju respunde cā scriotorii, precum mai sus mi-am aratat convingerea, se vor ivi delocu ce vor fi cetitori, éra cetitorii potu se fie numai se vomu, se ne desbraçam de indiferentismu si de lene, caci aceste pecate nu potu conduce o na-tiune neci la cultura neci la drepturi politice neci la o stare buna materiala. Asié-dara pota se fie cetitori, si ca se vedem acēst'a vomu face aci socot'a cu numere rotunde, luandu pe preotii si invetiatorii de ambele confesiuni din Transilvani'a, Banatu, Bucovina si Ungari'a, pre notari si pre amplioati, cari la olalta potemui dice facu unu numaru prestre diece mii de car-turari, si acestia toti potu si cetitori se dee de lueru carturariloru nostri

Art. 36. Registrele voru tiné in evidintia timpulu de eandu si sum'a capitalelui ce fructifica.

Art. 37. Comitetul este responsabile adunarii de tota actiunile sale.

Art. 38. Societatea incepe anul cu 1 iuliu 1867.

Art. 39. Scopul acestor societati pentru ajutorul studentilor romani din Transilvania si partile ei, nu se poate schimbă nici o data fara a desființa insa-si societatea.

Art. 40. La casu candu societatea s'ar desființa, fondul ei va trece negresit la asociația Transilvana pentru literatură romana si cultură poporului romanu.

Aceste Statute s'au votat definitiv in a treia sedinta a adunarii Societății Transilvania, București, 30 iunie 1867, in localul gimnaziului Matei-Basarabu.

Președintele Societății Transilvania.

A. Papu Horianu.

Secretarul, Procopiu.

"Romanul."

M e s s i c u .

(r.) „W. Apost“ publica următoriul reportaj al agenției austriace din Messicu despre catastrofa fiecăratului imperator Maximilianu:

Generalul Marquez facendu-mi mari pedești, abie mă a succesu a esf din Messicu la 31 luneti tr. trecendu peste canal Chalco; după o caletoria de 3 dile peste Tuloca și Calaya sosi la 3 iunie in Queretaro. Numai de catu in diu'a urmată primă licență de la supremul generalu, Escobedo, se cercetou pe imperatulu, de cate ori voiu voi. De locu pornișin prinsore, in conventul capucinilor unde astau pe Maj. Sa jecendu pe patu, suferindu trupesc (de disenteria), dura spiritualminte fiindu forte desceptu si plin de curagiu. Pe treptele si ambitele ce conduceau la odaia Maj. Sale jacea sute de ostasi, asiā de des, in catu intr' adeveru că trebuiam se pasiescu peste densii. Odaia era destinata din unu cabinetu ce se astă la finele unui coridoru in etajul primu, cam 10 pasi de lunga si de 6 pasi lata, si nu cuprindea alt'a de catu unu patu miscatoriu, unu armariu, 2 mese, unu scamnu de trestia cu spete si 4 scamne totu de trestia; pardosel' era naturala de carnaida, o usia si o foareta in ambitu. Naintea celei d'antau stetea o santina, naintea celei din urma jacea unu ofisiru pe unu euleusiu de paie; năptea suplineau pe santinela naintea usiei unu generalu si trei coloneli, avendu in mani revolvere. In acel'a-si coridoru se mai astau inca 2 cabinate in cari erau prinsi cei doi generali imperatesci Miramon si Mejia; poteau comunică cu suveranul fara impededare. In alte dōue inepaperi mai mici se astă medicul imperatului Dr. Basch si doi servitori europei ai imperatului, acestia nu erau prinsi. De la diu'a sosirii nene in Queretaro incōee, vorbiā in fie care di cate-va ore cu Maj. Sa care mo tratā cu gratia si micsiorare de sine nemarginata, in gramadindu-me cu semne de cea mai mare ineredere.

Mai. Sa vedea forte adesea si pe colegii mei ce se astau in Queretaro: pe ministru-residentul prusianu, pe r. agintor belgianu M. F. Hooriks si pe r. agintor italianu dlu Curtopassi si si fatia cu acestia se areta plin de gratia si

amabilitate. Intr'acstea, fatia cu relatiunile preste fire grele si mai fara de sperantia, castigaseram convingerea, că ambii advocati, Riva Palacio si Martinez de la Torre, ce venisera cu noi din Messicu, ar potē lucra pentru interesul clientului loru imp. in insusi San Luis, unde este resiedintia regimului republicanu, mai multu de catu in Queretaro, unde aveau se remana, ceialalti doi advocati Ortega si Basquez.

Curundu după sosirea susnumitilor domni in San Luis ni telegrafara că tota incercările loru sunt nevoie de totu, si cumea in deosebi dorintia loru principală, a declară cumea tribunalulu militarescu ce alesu pentru a decide supra procesului imp. nu este spre acea competente, li se denegă de totu. Acestu tribunalu eră compus din siese capitanii sub presiedintia unui colonel. Advocati in contra facura propunere ca procesulu se se predece unui tribunalu militarescu, compus din generali, seu consiliul naționalu. La provocarea numitilor domni advocacy ce inca in decursulu acelui dile, trimisindu-n-o pe expresu, ni dede deslușiri mai detaliate despre pusetiunea desperata a lucrului, — plecă numai de catu ministrul-residentul prusianu de Magnus la San Luis, pentru ca si din partesi se-si puna tota poterile in activitate spre a potē mediloci unu rezultat mai bunu, seu celu putinu o amanare in procedură judecătului. Pentru ca cu din parte-mi se nu intralasu nemica ce potē că ar si de folosu nefericitului imperator din prinsore, me oferii, desi prin telegraf ou cram invitatu la San Luis, se petrecu si eu pe colegulu meu prusianu, carele nu vorbiā limb'a spaniola.

Numai după ce ambii advocacy ce remasera inderetur mi dedera mie si colegilor meu declaratia solena, cumea presentia unui reprezentante austriacu in San Luis potē numai strică causci imperatului, — me lasau de planulu meu, a merge acolo, pentru ce Maj. Sa in aceasi sera mi multiam cordialu, avendu-me prē inaltu acecasu cu multu mai de lipsa langa sine. Imperatulu nu nutrită neci o sperantia de la negotiatuile ce se intreprinsera in San Luis, si din aceasta parte nu asceptă — urmarile arcata că avea cuvenit — nemica favorabilu pentru onoreea si vietiua sa. In a 12 si 13 di incepura portretarile judiciale in teatrulu orasului; forul judecătorescu, precum si acusatii ocupau locu pe bina; acuzatorii se astau in locurile separate si in logic; iluminatiunea teatrului era slabutia. Dupa ce Maj. Sa — fiindu că patimia trupesc precum si pentru sensibili propriu adunue vatematu — nu voia se se arete pe atare locu sub nici o conditiune (chiar daca s'ar folosi mesuri silitoare) se sistă pertratarea cu inacelasi, incepandu-se mai antau cu generalii Miramon si Mejia cari intr' adeveru trebuia se vina pe bina. In 14 de demanetă incepù pledarea advocacylor imperatului, după ce ei aretara că precum pertratarile, asiā si condamnarea s'ar potē face si dupa lege, fara ca acusatulu se vina naintea judiloru sei. Despre cele 13 puncte de acusa si despre aperare voiu fi in stare la tempulu seu se referu Escel. Vostre mai pre largu. Afara de usurpatiunea poterii supreme, atitarea resboiu civilu etc. etc. figura in tre punctele acusatiora in linia prima sanctiunea legii din 3 octombrie 1864, in urma careia, după cum afirma notabilitatile librale, s'au executat in acestu restimpu 40.000

de casuri statariale in tiéra. In 14-a di, la 9 ore demanetă, unu adjutantul generalului Escobedo ne aduse — pe mine, pe dd. Hooriks, Curtopassi, Forest (fostul consul francesu in Mezatlan si plenipotentiatu incredintu al ambasadorului francesu) — si ne trimise in corte-lulu principalu. Aici comandanțele de statu, fara so se arete motivele, in poterea demandatiunii susnumitului generalu ni dede indrumare ca pana in 2 ore se parasim Queretaro. Abia potusram se facem pe imperatulu cunoscutu cu aceste dispusetiuni facute cu noi si se ni adunau efectele noastre, pana ce sosi si alta demandatiune de la cortelulu principalu, ea in momentu se parasim cetatea.

Dupa acestea umu patrariu de ora ne afiamu pe o diligenta privata naimita de noi; adjutantul gen. Escobedo ni dede pe urma unu pasportu colectivu pentru toti, pentru caletoriu spre Cuantilan-Tacubaya, in partea sindu-ni in poteca demandatiunii numitului generalu că, daca nu vom parasi numai de catu Queretaro, seu că daca in cele mai aproape 7-8 dile vom veni acolo, — ni va costă vietiua (les costară la viață). Dupa o caletoria forte grea sosiramu in sér'a de la 16-a di in Tacubaya, unde esperiaramu că generalul Marquez inca nu cugeta se predece cetatea, continuându a rapă si a tortură pe locitorii in modu forte nerusinatu, si era că proclamează, fatia cu cetatea, oficiosu invingerile gloriose ale imperatului si cumea in tota diu'a se ascăpta sosirea Maj. Sale. Intr'acstea fomictea se urcase, pentru cetateni, la unu gradu cumplitu, si a trei'a parte din locitorii emigrase in satele de prin pregiuru, ocupate de liberali, unde domnia miseria nemarginata si incepusera se graseze epidemii cumplite. Inversiunarea din casă a liberala a supra generalului Marquez, acelora lalti generali imperatesci si si a supra celor lalti soldati si oficiri straini ce servau inca in Messicu sub comand'a loru, era fara margine, de ora ce acunuu era cu nepotintia a mai presupune că acelui s'ar mai potē indof despre sărtea la care a ajunsu imperatorul Massimilianu. Deci li se impută că ei voieseu a continua in versarea sangului anemică si fara prospectu la succesu, numai din nebunia mintii si din parțialitate. Dreptu acea toti oficirii mai inalti messicanii si europeni erau indusi in lista acelora, cari sunt destinati se si pierdă vietiua după ce se va fi cucritu Messicu. De alta parte Maj. Sa a aretat pe Lugarteniente gen. Marquez naintea mea precum si a colegilor meu de celu mai mare tradatoriu, care de candu a parasit elu Queretaro, totu de un'a a lucratu catu se potē contra instructiunilor pre nalte ce prē inaltu acel'a i le a datu. Asiā mi a spusu imperatulu că generalul Marquez n'a fostu autorisatu neci candu se pornescă spre Puebla, si cumea elu a avutu demandatiune, se mărgă cu garnison'a din Messicu si cu paralele ce se astau acolo la Queretaro, unde imperatulu urma aru si oferit u armiei principale a liberalilor o lupta decisiva, care fara indoiela esia in favorul imperatului.

Totu aceste planuri se dice că s'ar fi nemicuitu prin neobedientia generalului Marquez care nu a trimis neci unu curieru ne cum unu centavo (o armia) la Queretaro. Dupa ce pe generarulu Marquez de giaba l'au acceptat in decursu de mai multe septembani ca se retorne, s'au facutu otarie, castigandu-se mai

multe invingeri fericite supra armatei ce era mai totdeuna de siese ori mai mare, se se lase de Queretaro si se purcă spre Messicu; la 15 maiu, demanetă trebuia se se intreprinda caletoria; dura la 3 ore demanetă tradatorulu Lopez, colonelulu regimentului de cavaleria de la Emperatrice, pana aci mare favorat al imperatului si comandanțe alu intariturei Convento de la Cruz, a condus pe inimicu in acestu punctu ce domnesce pesto intregulu tienutu Queretaro. Imperatulu sengura mi a istorisit u că elu, avendu intentiune a adună trupele sale acolo, s'au asiediatu cu cata-va cavaleria pe măsura Cerro de la Campana ce se afla la partea de spre apusulu cetatii si este bine intarita. Acolo ar fi acceptat elu pe generalul Miramon; intr'acea inse generalul M. primise rana grea in fatia si devenise in prinsore. Asa temputul pretiosu care potea fi folositu pentru a strabate seu pentru a fugi, spiră dorere, fara nici picu de folosu. Dupa ce imperatulu audi despre sărtea lui Miramon, nu se potē cugetă la scapare. Majoritatea armatei imperatesci care precum si conducatorii ei se portase asiā de bine si eroicu in decursulu ocuparii, fuse surprinsa, prinsa seu impraschiata. Chiar generalul Mojia sfatul imperatului se se predec, caci pana candu din tota partile cadea o plăsă cumplita de granate, se apropiau de tota partile coloniei inimicale de asaltu. Dupa acea imperatulu insusi luă in mama o flamura alba si se predece generalul Riva Palacio, fiulu advocacy lui de presentu. Tradatorulu, colonelulu Lopez mersese cu patru dile mai nainte in cortelulu principalu alu generalului supr. inimicalu Escobedo, oferindu tradarea pentru o sumă de 2000 de unze de aur, din care inse mai tardiu se dice că i s'ar fi datu abie cam 7000 de piastri. Decei imperatulu insusi mi spuse: că Lopez l'a vendutu pe elu si trupele sale cam pentru 11 reale (bani) de capu.

Abia ajunsei in Tacubaya, trimisi numai de catu oficirilor austriaci den statulu majoru o imparatresire oficiată despre dovingerea de Queretaro si despre prinsore Maj. Sale a imperatului; li imparatesii că unu autografu alu Maj. Sale catra oficirii austriaci, in care i provoca se incunguire totsiliu de versare de sange de aci in colo, si care li se trimisese prin generalului de Magnus, verosimile s'a ascunu de generalul Marquez, si cumea eu sub astfelu de impregiurari pentru ori si care viotia a ostasilor austriaci, ce se va perde anomica, i voiu face respundatori naintea Maj. Sale c. r. apostolice, a prē induratului Domnului nostru; in o serisoria posterioara me oferii spre convere, daca se potē năptea, cu colonelulu conte Khevenhüller ea, intielegendu-me in persoana cu densulu se nemicescu indoel'a despre autenticitatea scirilor din Queretaro. Totodata me pusei in contielegere personala cu supra-generalulu republicanu Porfirio Diaz pentru ca ce castigă de la elu conditiunile cele mai favorabile pentru austriaci. O propunere a dloru oficiri austriaci de la statulu majoru pe care ei mi-o au trimis, in intielesulu caruia austriacii ar fi se plece cu armele si cu caii la Vera Cruz, o respinsu toatalu gen. Porfirio Diaz ca un'a de totu neacceptabila, de ora ce trupele stracie in timpu de dōue luni ar fi spriginitu domnia fortificata, barbara a generalului Marquez.

In fine ne intieleseram — generalulu P. Diaz si eu — despre punctele de capitulatiune a

societate, la infratire, amorea de apropelui, si ne face capaci a sacrifică unu pentru altulu, si cu totii intru interesulu umanitatii. Multi filosofi pagani ca Atinagora, Justinu, cetindu din curiositate se văd ca cuprindu cartile creștinilor, primira apoi dia convingere creștinismulu. Astazi multi creștini nu-si cunoscu carteia religioanei lor, era altii o ieu — precum dice poetul — anapoda si pre dosu. Se ne desbraçăm de acestu reu si se ne convingem că scriptură folosește individualilor easi natiunilor, despre a căreia folosu avemu dovadă cea mai invaderata ca natiunile creștine sunt cele mai luminate, mai poterice, mai avute din lume. Tierile ne-creștine n'au cultura, neci cunoscu legi de umanitate.

Aci faptele vorbesc pana la evidintia ratu este de mare ratacirea celor cari cred în religioanea impededea veri unu progresu, veri a scrutare in sciințele naturale seu de altu ramu. Aceasta ratacire este de conapatituitu, dar si mai pechatose si mai de despreituitu sunt parerile acelor cari vrindu a se face mai filosofi de catu filosofii, si nepotendu-ne areta veri unu scambu de precepere sanatosă in cutare privindia,

totu necazulu si tota mania ce o au pentru putenetatea loru spiretuala, le verăsa a supra personalor besericesci, si prin acel'sta a supra inventatiurelor sante. — Multiamita lui Ddieu că romanii, si cei necarturari, soiu se judecă intelectiști, si cu despreitii se desface de societatea celor foră de religiune. Dorere numai că, precum insumi am vedea, unii parinti se temu a dă pruncii la școală ca se nu devina eretici. Eea aci ducu vorbele nesocotite si glumele desfrenate!

Catul folosescetirea scripturei, vedemul la strainii mai luminati, deselinitu la ras'a anglo-sassona din Europa si Americă. Asociatiunea anglosa prin latirea acestor serieri in tota lume, n'a avutu scopulu de care in anii treceuti s'au inspiromentat unii ortodossi in Turcia de le-au arsu strigandu că sunt pentru reformatiune, ci ca se se latiese inventatiură pentru cultură inimică. Fara acesta cultura nu existe unanitate. Cultură intelectuala inca nu nobilităza, aceasta cultura si-potē castiga si parangulu, care apoi numai ce devine mai periculosu de catu celu neprecepit.

In asta privindia in România e mai reu de casuri statariale in tiéra. In 14-a di, la 9 ore demanetă, unu adjutantul generalului Escobedo ne aduse — pe mine, pe dd. Hooriks, Curtopassi, Forest (fostul consul francesu in Mezatlan si plenipotentiatu incredintu al ambasadorului francesu) — si ne trimise in corte-lulu principalu. Aici comandanțele de statu, fara so se arete motivele, in poterea demandatiunii susnumitului generalu ni dede indrumare ca pana in 2 ore se parasim Queretaro. Abia potusram se facem pe imperatulu cunoscutu cu aceste dispusetiuni facute cu noi si se ni adunau efectele noastre, pana ce sosi si alta demandatiune de la cortelulu principalu, ea in momentu se parasim cetatea.

multe invingeri fericite supra armatei ce era mai totdeuna de siese ori mai mare, se se lase de Queretaro si se purcă spre Messicu; la 15 maiu, demanetă trebuia se se intreprinda caletoria; dura la 3 ore demanetă tradatorulu Lopez, colonelulu regimentului de cavaleria de la Emperatrice, pana aci mare favorat al imperatului si comandanțe alu intariturei Convento de la Cruz, a condus pe inimicu in acestu punctu ce domnesce pesto intregulu tienutu Queretaro. Imperatulu sengura mi a istorisit că elu, avendu intentiune a adună trupele sale acolo, s'au asiediatu cu cata-va cavaleria pe măsura Cerro de la Campana ce se afla la partea de spre apusulu cetatii si este bine intarita. Acolo ar fi acceptat elu pe generalul Miramon; intr'acea inse generalul M. primise rana grea in fatia si devenise in prinsore. Asa temputul pretiosu care potea fi folositu pentru a strabate seu pentru a fugi, spiră dorere, fara nici picu de folosu. Dupa ce imperatulu audi despre sărtea lui Miramon, nu se potē cugetă la scapare. Majoritatea armatei imperatesci care precum si conducatorii ei se portase asiā de bine si eroicu in decursulu ocuparii, fuse surprinsa, prinsa seu impraschiata. Chiar generalul Mojia sfatul imperatului se se predec, caci pana candu din tota partile cadea o plăsă cumplita de granate, se apropiau de tota partile coloniei inimicale de asaltu. Dupa acea imperatulu insusi luă in mama o flamura alba si se predece generalul Riva Palacio, fiulu advocacy lui de presentu. Tradatorulu, colonelulu Lopez mersese cu patru dile mai nainte in cortelulu principalu alu generalului supr. inimicalu Escobedo, oferindu tradarea pentru o sumă de 2000 de unze de aur, din care inse mai tardiu se dice că i s'ar fi datu abie cam 7000 de piastri. Decei imperatulu insusi mi spuse: că Lopez l'a vendutu pe elu si trupele sale cam pentru 11 reale (bani) de capu.

Abia ajunsei in Tacubaya, trimisi numai de catu oficirilor austriaci den statulu majoru o imparatresire oficiată despre dovingerea de Queretaro si despre prinsore Maj. Sale a imperatului; li imparatesii că unu autografu alu Maj. Sale catra oficirii austriaci, in care i provoca se incunguire totsiliu de versare de sange de aci in colo, si care li se trimisese prin generalului de Magnus, verosimile s'a ascunu de generalul Marquez, si cumea eu sub astfelu de impregiurari pentru ori si care viotia a ostasilor austriaci, ce se va perde anomica, i voiu face respundatori naintea Maj. Sale c. r. apostolice, a prē induratului Domnului nostru; in o serisoria posterioara me oferii spre convere, daca se potē năptea, cu colonelulu conte Khevenhüller ea, intielegendu-me in persoana cu densulu se nemicescu indoel'a despre autenticitatea scirilor din Queretaro. Totodata me pusei in contielegere personala cu supra-generalulu republicanu Porfirio Diaz pentru ca ce castigă de la elu conditiunile cele mai favorabile pentru austriaci. O propunere a dloru oficiri austriaci de la statulu majoru pe care ei mi-o au trimis, in intielesulu caruia austriacii ar fi se plece cu armele si cu caii la Vera Cruz, o respinsu toatalu gen. Porfirio Diaz ca un'a de totu neacceptabila, de ora ce trupele stracie in timpu de dōue luni ar fi spriginitu domnia fortificata, barbara a generalului Marquez.

In fine ne intieleseram — generalulu P. Diaz si eu — despre punctele de capitulatiune a

tructură catu si pentru naționalitatea noastră, deci se aducem de acolo opuri pentru istoria si altele pentru morală si științie. Sunt opuri acolo ce trebuie se le avem pentru a ne orienta a supra literatură noastră, precum d. e. "Convorbiri literare", "Ateneul" etc.

Incheiu constatandu că românii pretotindene au foli periodice si alte opuri bune pentru a desceptă si desvoltă cultură intelectuala si morală. Aceste trebuesc cotite, pentru acestea trebue sternutu gustula de cete. Daca unul senguru nu-si potē procură unu opu, se se insotisea cu altul, multi multe potu, si se se adune, candu li e mai indemnana, macar dominecă si in serbatori după prandiu in atare localitate scă in scăla comunala, si se va vedea cum ne infratișu si inca ce mai potem face. Asotindu-ne, un'a ni vine indemnana,

trupelor austriace și a ducilor lor, pe care le dă dantă de concesiunile cele mai posibile ce le poate face și reprezentă fatia cu regimului său. Generarul P. Diaz înce se retragea să dă oarecare declaratii în scris, că se declară naintea mea și a martorilor ce erau de fată, dnii Federico II Huber și guvernatorul Baz, legându-se prin cuvintele de onore că se tiene de obicei a respectă stipulațiunea facuta. Așa si în acest modu impartesc eu oficirilor austriaci condițiile finale, șăriate a generalului cari erau cam următoarele:

1. Basea fundamentală a invocării este ca austriaci de acum nainte se va retine de la tot felul de participari inamicale fată cu armata republicana; 2. dacă austriacii pana la 24-lea de decembrie (48 ore după primirea stipulațiunii) voru săi din cetate să voru depune armele, generalul P. Diaz li va garantează străportul în cadrul spre Vera Cruz, pe spesele regimului republican. Armele săi ar trebui predate, exceptându-pusele private și echipamentele priv. ai oficirilor; 3. decumva austriacii în casu de luptă, fără se partecipe din ea, să se retragă în palatul străpantandu-acolo drapelul albul, atunci elu li ar potă garantă numai viță loră; despre cele lalte ar avea se decida regimului republican; 4. ce ar avea validitate pentru austriaci, să se estindă și supra nemăștiilor ce servescu sub comandă dloru oficirii austriaci din statul maj. — Inca mai erau cateva condiții.

Intra 20-lea, la 5 ore săra, ni sosi în Tacubaya primirea necondiționată a acestor puncte prin capii austriaci, dandu declaratia că austriaci ar pară Messicul în diu' următoare, celu tardiu la 10 ore să voru depune armele în Tacubaya. Dorere că în decursul dilei a 20-a comandanțele messicană, generalul Tabera, (generalul Marquez a abdis de comandă sup. la 19 și s'a ascunsu) a inceputu negotiațiuni de capitulare cari se incheiara cam la mediul noptii. Întra 21, la 5 ore demanătă aveau se intro în Messic trupele messicane, că ce se se si în templă. Prin acăstă austriaci — idem fără vină loră — devenira necapaci a împlinii punctul alu doilea. Austriaci se află concentrati în palatul săi — după ce intraseră trupele republicane — inca nu se ceruseră armele de la densii. Trupele austriace și o parte dintre cele lalte straine voru pleca mane la Puebla; acolo voru aștepta că se va decide definitiv supra sortei loru din partea regimului republican. P. Diaz mi se declară că viață tuturor oficirilor austriaci (150 la numeru) este deplină asecurată, și cumca elu si speră că presedintele nu va pune pedezi caletoriei mai departe a trupelor austriace și straine spre Vera Cruz și returnarii loru în patria. Elu va lucra cu energia pentru acea din cauza că elu capitulatuna grănică a Messicului fară versare de sangue are se o multamesca in deosebi portarii trupelor austriace. Oare care prinsore momentana său mai multu internare nu va apăsa pră greu pe austriaci era oficirii, precum aici, potu liberu capitulă si în Puebla cu parola de onore.

In contra remuneratiunea are se fie forte mica din cauza că loru li se acordă numai diuometate din saldarea messicana. Mai departe credu că potu primi asupr'a-mi responsabilitate, se ajutoru prin sprinire cu parale, asemenea cum am facutu cu oficirii austriaci ce cadiuseră în prinsore la Queretaro (erau 17 oficiri și 50-60 ostasi). Asemenea am asemnatu 4000 piastri, pre langa controla apriata a consiliului administrativ ce se va alege dintre oficiri, pentru străportarea austriacilor la Puebla (ce se va intemplă mane) — in deosebi pentru medilice de străportu si pentru imbunatatirea salariilor. — In casu ca se caletorășea mai departe la Vera Cruz li voiu asemnată si alte sume, se intieleg că observandu economia forte strictă.

In Vera Cruz austriaci se voru imbarca eventual pe corabiele c. r. de resboiu, si in casu se nu se ajunga acestea, pe naile a "Compagnia transatlantique fcc" străportată fiind la St. Nazaire. Aceste respective pasuri ale mele in favorul austriacilor eugetu eu — abstragendu de totu de la respectul umanității — că le potu rectifică precum prin dreptul pentru străportarea in patria-le pe spese straine, care (deputu) li e sustinutu prin tratat — așa si prin pasagiul următoru dintr'o scrisore de dtulu Queretaro, 14 juniu, pe care imperatul Massimiliano mi a trimis-o pe spesu in Tacubaya după expulsarea noastră

din acea oaste. Acestă pasagiul sună: "In fine Dta tōte le puni in miscare pentru că pe oficii și ostasii austriaci, cari se mai află in Messicu, să-i mantui si se-i duci la Europa." Aceasta epistola imperatresa finescu cu cuvintele următoare: "Spre sfersitu Ti multiameseu, iubit conte Lago, pentru credintă si iubirea Dta ce mi o aretasi, si esprima si colegilor Dta sentiamintele caldurășe ale recunoscintii mele."

Intra 19-a săra, candu eu in Tacubaya eram pră ocupat de negociațiile secrete pentru capitulatuna austriacilor, primii cunoștinții de unu telegramu alu generalului Escobedo din Queretaro catra generalul Porfirio Diaz, care (tel.) face cunoștu că imperatulu si generalii Miramonu si Mejia au fostu inpuscati intra 19-a, la 7 ore demanătă, la Cerra de la Campana. De ora-ce eu putine dile nainte d'acăstă a primisemu siguritate cumca acestu evenimentu infioratou nu va trece, trimisemus inca intra 18-a — prin mediocarea guvernatorului dl. Baz — unu telegramu catra medicii Dr. Basch si Dr. Ribadeneira la Queretaro, in care i am insarcinatu că in casul mortii Maj. Sale se imbalsamezo cadavrulu pră in acelui. Sciu pozitiv că acestu telegramu a ajunsu la adresa-i.

In acea-săra in care primii scire despre omorina Maj. Sale depesca la San Luis dlui D. Benito Juarez in care depesca rogai pe presedinte „se-mi incredintieze cadavrul imperatului pentru a lu străportă la Europa." In diu' următoare trimisi unu expresu (providutu cu tōtre trebuințele paspōrte si recomandatiuni catra generalulu comandante republicanu din Vera Cruz) la Sacrificios langa Vera Cruz, dandu-i ordinu: telegramul ce in restimpu, pe cum speru, a sositu in manile Escolentiei Vostre, se faceti că se se espeseze numai de catu la New Orleans prin o naia c. r. de resbolu. Totu odada insarcinai pe capitanolu acestei naie ("Elisabeta") ca de la New Orleans se se duca la Tampico, unde speram că voi sosi eu cu cadavrulu imperatului pana in 3 septemanii.

Dupa ce curierul a pornit primii unu telegramu de la ministrulu Lerdo de Tejada din San Luis, care mi impartează că presedintele din motive inseminate (por graves motivos) nu permite că eu se dispunu supra cadavrului imperatului ("que Usted disponga del cadaver de Maximiliano"). — Eu depesiasemu expresului meu in Puebla si cam de odata retrasei ordinatiunea că "Elisabeta" se mărgă de la New Orleans la Tampico. Acum dara missiunea mea ar fi se fie spre sfersitu, dara din multe parti me statuia se facu nouă incercare grănică se capetu cadavrulu imp. — candu voru sosi (nu era mult de acceptat) presedintele si ministrii lui —. Inca sum in mare indoiela, ce se se intreprindu de asta data. Causa verosimila a retinerii cadavrului (po care si generarul P. Diaz declară că nu o intieleg) mi se spunea din partea liberalilor că ar fi intenția regimului nou republican: se prodec cadavrului mai tardiu numai la cerceta directă a regimului c. r. unui agintă alesu numai pentru acoa. De alta parte br. Magnus care la 18 returnase de la San Luis la Queretaro si intra 19-a a fostu de fată la uciderea nefericitului imperator (după ce acesta în năpte din urma vorbise cu imp. primindu dorintele si demandatiunile lui din urma) plecase intra 20-a era-si la San Luis pentru ca se faca pasi directu la presedintele pentru predarea cadavrului.

Dlu Magnus ni scris din Queretaro la 19 după cum urma:

"Pana candu pe Dta Te trimisera la Tacubaya, Dlu Lerdo mi dicea că voi toti ve afili pe calea spre San Luis. Executiunea oră fisata pentru dominica la 3 ore după medieidi. Dara fiind că imperatulu mi a demandat se returnu aici inca naintea mortii sale, me retinu inca timpu de trei dile. Sperantă că tōte incercările ce se facura din tōte partile in acestu timpu de trei dile voru fi incoronate de succesulu dorit, ne inselă. Principele nefericitul conservă pana la moarte o linisice si o limpedime a spiritului intr' adeveru eroica. Astadi nu potu descrie tōte aceste scene teribile; eu inca sum de totu moiata si me legănu de fatigie si de agitatiune morală."

Mai la vale dice:

"Imperatulu a ordonat ca cadavrulu lui se fie aici imbalsamat de catra mediculu seu si petrecutu mai tardiu pana la Vera Cruz pentru a fi trimis la portul de la o naia austriaca.

Inca ieri săra a scrisu imperatulu o epistola catra Escobedo, esprimandu-si dorintă ca se mi se incréda cadavrulu lui. Generarul Escobedo, si fara epistolă imperatului, in conformitate cu ordinulu ce a sositu de la San Luis, a lasatu se imbalsame cadavrulu prin medici messicani si grigesce cum se cuvine de remasitile mortului."

Mai departe dice:

"Avocatul Ortega este de opinione ca cu se mo pornește la San Luis cu scopu de a regăsi această afacere trista."

(Dlu Magnus firesca că atunci inca nu intielesese despre refuzarea ce eu am primit-o din partea lui D. B. Juarez din San Luis de dtulu 21 c. in privintă predarii cadavrului).

Sum ingrijită că ștenelele dlui de Magnus pote voru fi zadarnice! In casu contrariu asu merge la Queretaro si — in urmare sfatuiri cunoștatorilor den tiéra — fiindu-timpulu anului inaintat, voiu preferă calea preste Siera spre Tampico (cam 12—14 dile de caletorit) celeia peste Messicu si Puebla spre Vera Cruz, de ora-ce in orasul din urma in anul pre-sinte grasă cumpliu vomito (o băla). Cavalerul de Tavera, pe care eu intra 20-a la am trimis la Queretaro, provoindu-lu cu tot felul de impotrivă trebuințe in privintă tuturor recerutelor pentru străportarea cadavrului imp., — mi serie din această cetate, unde elu inca mai are se remana, că Maj. Sa a cadiutu fiindu străpunsu de 9 glonțe. — Majoritatea colegilor moi ar fi se parasește Messiculu catu de curundu si se caletorășea spre Europa.

Primiti. etc. etc. Lago. m. p.

26 juniu 1867.

P. S. Unul dintre advocații fie iertatului imp. Massimiliano, Dlu Riva Palacios ce eri săra a returnat din Queretaro, mi dede se intielegu, că este sperantia cumoa dlui de Magnus totusi i va succede se primăște cadavrulu imperatului.

Folosescu această ocazie, ca se asecuru pe Escolentă Vostra că ambasadorulu imp. francese de aici, d. Dano, din partea-si tōte au pusu in folosintia pentru mantuirea vietii Maj. Sale! Detorescu cu acestu testimoniu de adeveru. Ut in lotteris. Lago. m. p.

Messicu, 28 juniu 1867.

Astazi la 3 ore de demanătă au purcesu austriaci la Puebla, unde voru acceptă decisivă regimului supra sorteii loru. Colonelii etc Carolu Khevenhüller si br. Bertrand remanu, la dorintă ale popria, cam de odata in Messicu.

Despre dlu de Magnus nu primim neci o scire, de cateva dile. Faimele ni spunu că regimul ar permite că cadavrulu imperatului, petrecutu fiindu singură numai de medicul dr. Basch, se se aduca cu escorta la Tampico.

Primiti etc. etc. Lago. m. p.

Economia.

Tergulu de Viena.

Preturiile negoțierilor sunt:

centenariulu (marge, marge)

Bumbacul Egiptianu 115 fl. fl.

Nordamerican middl. 78 — "

Grecescu 70 , 73 "

Levantinu 1. 60 , 65 "

Persianu 50 , 55 "

Ostind. Dhol. fair 60 , "

Surate fair 50 , 52 , 50

" Salm — "

" cont. Palfy à , "

" princ. Clary à , "

" cont. St. Genois à , "

" princ. Windischgrätz à , "

" cont. Waldstein à , "

" Keglevich à , "

Canep'a de Apatin 18.50 fl. 20.50

" Itali'a, curatite faine 63 fl. 79 fl.

" mittf. 50 , 60 "

" Poloni'a naturala 17 , 17.75,

" curatita 24.50 31

Imul natural de Polonia 18 21

" Moravia natural 24 , 36 "

Mierea de Ungari'a naturala 18 18 1/2 , "

" Banatu alba — — "

" Ungari'a galbena 18 1/2 , 19 1/2 , "

Sementi'a de trifoiu din Stiria cea rosia curatita 32 33

" lucerna italiana 30 , "

" francesca 42 , 44 , "

" ungurăscă 27 28

" curatita 29 , 29 1/2 , "

Talp'a lucrata (Pfundleder prim.) 84 , 86 ,

" (Corametti) 77 , 79 ,

Pelea de bou, uda cu cörne, cea din Poloni'a de 21—22 cr.

" din Ungari'a de 24—25 ,

" uscata cent. 51—54 fl. vaoa , 58 , 62 ,

" vitielu , 130 , 137 ,

" cu capetine 119 , 123 ,

" din Poloni'a 88 , 92 ,

Cleiu pentru templari celu negru 13.50 14

" celu brunetu 17 , 19 ,

" celu galbenu 19 , 21 ,

Oleul de inu 32 1/2 ,

" rapitia (rafinatu) — , ,

" terpentinu galitanu 13 1/2 , 14 ,

" rusescu 14.50 , 15 ,

" austriacu 18.50 19 1/2 ,

Colofoniu. 7 , 7 1/4 ,

Smol'a negra 5 1/4 , 5 1/4 ,

Unsorea de cenusia din Iliri'a 18 1/2 , 19 ,

" Ungaria (alba) 15 1/2 , 16 ,

" (albastra 14 , 15 ,

Rapiti'a din Banatu, metiu

" austriacu 5.75 , 6 ,

Perulu de capra din România 27 fl. 30 fl.

Lan'a de 6ie, cea de iernă 115 , 120 ,

" " " véra 110 , 120 ,

" mielu 190 , 200 ,

" 6ie din Transilvania 115 , ,

" Brail'a, Jalomita 80 , ,

" Roman'a mare 76 , ,

" mica 70 , 72 ,

" tabaci (Gärber) din România 78 , ,

" 6ie din Banatu, cea

comuna, grăsa 65 , ,

" 6ie din Banatu tigai'a 75 , ,

"